

in der Frage denn: मध्यं क्व वो नूनमत्तः RV. 10, 111, 8. कद्वं नूनं कथ-
प्रिया यदिन्द्रमत्तकानन 8, 7, 31. — 4) *aller Wahrscheinlichkeit nach, ge-
wiss, sicherlich*; = निश्चये, अर्थनिश्चये, निश्चिते AK. 3, 5, 16. 3, 4, 22 (CO-
LEBR. 20), 12. H. 1540. an. 7, 40. MED. avj. 60. HALĀJ. 3, 93. = तर्के AK.
3, 4, 22 (COLEBR. 20), 12. H. an. MED. HALĀJ. RV. 5, 70, 1. AV. 4, 1, 6. उ
हि नूनम् CAT. Br. 4, 4, 1, 16. तदेतन्नूनं तदास 7, 4, 3. 6. इतर इन्नूनं सः 11,
2, 5, 1. 4, 1, 2, 4. न नूनम् RV. 8, 32, 16. न वै नूनं भगवत्तस्त एतदेवेदिषुर्य-
द्येतदेवेदिष्यन् कथं मे नावह्यन् KĀND. UP. 6, 1, 7. नूनं मन्ये न दोषो ऽस्ति
नैषधस्य महात्मनः । यत्तु मे वचनं राजा नाभिनन्दति मोक्षितः ॥ MBh. 3,
2288. 2553. 2564. 2569. 2676. 2887. 1, 5919. DAṢ. 1, 38. 39. R. 2, 24, 5. 3,
41, 2. RAGH. 1, 29. 66. 67. KUMĀRAS. 1, 12. 3, 75. ÇĀK. 78. 99. 138. 152.
13, 4. 102, 7. MEGH. 9. 18. 47. 78. 82. 88. BHARTṢ. 1, 10. KATHĀS. 9, 50. VID.
136. ÇRĀṆGĀRAT. 6. BHĀG. P. 4, 17, 23. HIT. 43, 15. — Nach MED. noch स्म-
रणे und वाक्यपूर्णे (partic. explet.).

नूपुर 1) m. n. TRIK. 3, 3, 10. *Fusschmuck, Fussring* (insbes. bei Wei-
bern) AK. 2, 6, 2, 11. H. 665. HALĀJ. 2, 406. अर्पितानूपुरैः MBh. 3, 41092.
शिक्षित R. 1, 9, 17. 2, 60, 19. 3, 58, 32. MĀRĪK. 13, 3. R. 1, 5. KĀM. NI-
TIS. 7, 53. VARĀH. BRH. S. 47, 14. 77, 1. HIT. II, 70. KATHĀS. 23, 159. 173.
DEV. 2, 26. VET. in LA. 21, 1. bei Kṛṣṇa BHĀG. P. 4, 8, 49. 6, 4, 38. Am
Ende eines adj. comp. f. स्त्री HARIV. 3629. Gīt. 2, 16. — 2) m. N. pr.
eines Nachkommen des Ikṣhvāku SCHIEFNER, Lebensb. 233 (3); aus
dem Tibet. zurückübersetzt.

नूपुरवत् (von नूपुर) adj. mit einem Fusschmuck versehen: पाद
ANAR. 32.

नृकुक्कुर (1. नृ + कुक्) m. ein Hund von einem Menschen RĪGĀ-TAR.
7, 290 (nach TROVER N. pr.).

नृकुट (1. नृ + कुट) s. नार्कुट.

नृकेशरिन् (1. नृ + केश) m. halb Mensch halb Löwe, Viṣṇu in sei-
nem 4ten Avatāra Verz. d. Oxf. H. No. 382 am Ende. — Vgl. नृकेश-
शरिन् u. s. w.

नृग (1. नृ + 1. ग) 1) m. N. pr. eines alten Königs MBh. 2, 319. 3,
8329. fgg. 7, 2282. 9, 3031. Grosssohn Oghavant's 13, 121. कृकलासव-
मागतः 332. 3452. fgg. 14, 2789. Sohn Uçṇara's von der Nṛgā HARIV.
1676. von ihm stammen die Jaudheja 1678. Sohn Manu's VP. bei
MUIR, Sanskrit Texts I, 44. BHĀG. P. 9, 1, 12. Vater Sumati's 2, 17. °श-
भ्रप्रवेश Verz. d. B. H. 123, a, 4. °तीर्थ = कृकलासतीर्थ (vgl. oben) Verz. d.
Oxf. H. No. 124. नृगस्य साम Ind. St. 3, 222. — 2) f. स्त्री N. pr. der Ge-
mahlin Uçṇara's und Mutter Nṛga's HARIV. 1675. fgg.

नृचक्षुस् (1. नृ + चक्षु) Vop. 26, 68. 1) adj. a) *Männer schauend*, —
beobachtend: स्पशः RV. 9, 73, 7. दृष्टारः AV. 19, 47, 3. नृचक्षुस्ते अग्नि
चक्षते क्विः RV. 10, 107, 4. 63, 4. VS. 14, 24. die Sonne AV. 10, 3, 18. 13,
2, 2. RV. 7, 60, 2. Savitar 1, 22, 7. Soma 91, 2. त्वं हि नृचक्षुः सोम गो-
या गात्रे गात्रे निषत्तव्यो नृचक्षुः 8, 48, 9. 9, 8, 9. 48, 1. 70, 4. 86, 23. TS. 3,
2, 5, 1. Agni RV. 3, 13, 1. 4, 3, 3. 10, 87, 10. AV. 4, 7, 5. Mitra-Varu-
ṇa 4, 16, 7. 29, 2. — b) *Männer leitend*: शृषि RV. 3, 53, 9. 10. — c)
viell. so v. a. (unter Menschen) lebend: सुसंदिशं त्वा वयं प्रति पश्येम सूर्य ।
वि पश्येम नृचक्षुः (wo viell. ursprünglich °सम् RV. 10, 138, 5. ते घेदये
स्वाध्यां ऽका विश्वा नृचक्षुः । तर्त्तः स्याम दुर्गता 8, 43, 30. — 2) m. ein
IV. Theil.

Rākṣhasa (die Menschen beobachtend, ihnen auslauernd) P. 2, 4, 54.
Vārtt. 3. Sch. UGĒVAL. zu UNĀDIS. 4, 232 (proparox.). TRIK. 1, 1, 73. H. 187.

नृचक्षुस् (1. नृ + चक्षु) 1) adj. mit menschlichen Augen sehend: स-
मुद्रं मेनेरे तद्वि खमावृत्तं नृचक्षुः HARIV. 3903. — 2) m. N. pr. eines
Fürsten, eines Grosssohnes (oder Sohnes) des Sunitha VP. 462. BHĀG.
P. 9, 22, 40. MATSJA-P. in Verz. d. Oxf. H. 40, b, 13. 14 (v. l. °चक्षुषः).
LIA. I, Anh. xxvi.

नृचन्द्र (1. नृ + चन्द्र) m. N. pr. eines Fürsten, eines Sohnes des Ra-
tināra, MATSJA-P. in VP. 448, N. 10.

नृजल (1. नृ + जल) n. menschlicher Harn H. 633.

नृजित् (1. नृ + जित्) 1) adj. Männer bestegend oder fangend RV.
2, 21, 1. — 2) N. eines Ekāha ÇĀNKE. Ça. 14, 43, 1. 15, 10, 6.

नृत् (= नर्त्) f. Gebärdenspiele: को वाणं को नृत्तौ दृष्टौ (पुरुषे) AV. 10, 2, 17.
1. नृत्ति (von नर्त्) f. Tanz, Spiel ÇABDAR. im ÇKDR. प्राञ्चौ घ्रगाम नृत्तये
हृत्साय RV. 10, 18, 3. etwa das anmuthige oder feierliche Auftreten, Er-
scheinen: प्र तै अस्या उषसः प्रार्परस्या नृत्तौ स्याम नृत्तमस्य नृत्ताम् 29, 2.
2. नृत्ति in der Stelle: ततस्त इष्या मुञ्चामि निवृत्ताम् नृत्तिरिव AV.
6, 18, 3. Dem Zusammenhange nach etwa wie Dampf aus einem Topfe
oder desgl. Die Vermuthung liegt nahe, dass die Lesart entsteht sei;
viell. वृत्तेरिव aus einem Verschluss (z. B. einem zugedeckten Koch-
gefäss) oder दृत्तेरिव, in welchem Falle die bei Oeffnung des Schlauchs.
zischend entweichende Luft unter ऊष्मन् zu verstehen wäre.

नृत् (von नर्त्) 1) adj. etwa gestuösus, lebhaft, beweglich; meist zur
Bez. des Indra: यः पूर्व्यामनुष्ठुतिमिषि कृष्टिनां नृत्तः RV. 8, 37, 7. इन्द्र इ-
न्द्रो मरुतां दाता वाजानां नृत्तः 81, 3. 24, 9, 12. 1, 130, 7. 2, 22, 4. 6, 29, 3.
नृत्त die Açvin 63, 5. नृत्तवः die Marut 8, 20, 22. — 2) नृत्त UNĀDIS. 1,
93. m. Tänzer, Schauspieler UGĒVAL. अग्नि पेशीसि वपते नृत्तारिव RV. 1,
92, 4. Nach UNĀDIVR. im SĀNKSHPITAS. die Erde; Wurm; lang (दीर्घः).

नृत्तज्ञस् TBH. 2, 8, 2, 1 fehlerhaft für स्तज्ञः.

नृत्त n. Tanz s. u. नर्त्; nachgetragen könnte hier werden AV. 11, 8,
24. नृत्तं ताललयाश्रयम् DAṢAR. 1, 9. नृत्तज्ञ VARĀH. BRH. S. 5, 73.

नृत्तमय (von नृत्त) adj. f. ई in Tanz bestehend: चेष्टा KATHĀS. 23, 84.

नृत्य (von नर्त्) n. Tanz, Gebärdenspiel, Pantomime AK. 1, 1, 2, 10.
H. 279. fg. HALĀJ. 1, 93. भावाश्रयं नृत्यम् DAṢAR. 1, 9. नृत्यगीते KATHOP.
1, 26. INDR. 3, 6. SUND. 4, 8. MBh. 2, 2069. HARIV. 9113. R. 1, 9, 8. SUÇR.
1, 333, 9. रङ्गस्य दर्शयित्वा निवर्तते नर्तकी यथा नृत्यात् SĀNKSHPAT. 59.
MEGH. 37. प्रमोदनृत्यैः — वार्योषिताम् RAGH. 3, 19. Spr. 434. VARĀH. BRH.
S. 43, 17. 39, 15. BRH. 17, 3. 26 (25), 9. PĀNĀT. 187, 12. गीतवाद्यनृत्यभेदेन
MADHUS. in Ind. St. 1, 22, 4. नृत्येक्षणा AK. 3, 4, 226. नृत्यं मयूराः (वि-
जङ्गः) RAGH. 14, 69. MEGH. 33.

नृत्यप्रिय (नृ + प्रिय) 1) adj. den Tanz liebend. — 2) m. Pfau H. 4,
187 (fälschlich नित्यप्रिय). — 3) f. स्त्री N. pr. einer der Mütter im
Gefolge des Skanda MBh. 9, 2628.

नृत्यशाला (नृ + शा) f. Tanzsaal H. an. 3, 245.

नृत्यसर्वस्व (नृ + सर्व) n. das Ganze des Tanzes, Titel eines Werkes
Verz. d. Oxf. H. 126, a.

नृत्यस्थान (नृ + स्थान) n. Tanzplatz AK. 3, 4, 24, 66.

नृदेव (1. नृ + देव) m. der Gott unter den Menschen, ein König